

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

สรุปผล

ผู้วิจัยมีความมุ่งหมายในการวิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์แบบเรียนวิชาภูมิศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น" เพื่อต้องการวิเคราะห์แบบเรียนวิชาภูมิศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่กระทรวงศึกษาธิการอนุมัติให้ใช้เป็นแบบเรียน ทั้งนี้เพื่อจะได้นำผลการวิจัยมาเป็นข้อเท็จจริงและเป็นแนวทางในการปรับปรุงแบบเรียนวิชาภูมิศาสตร์ เพื่อให้ครูอาจารย์ และนักเรียนได้ใช้แบบเรียนที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยได้ศึกษาแบบเรียนวิชาภูมิศาสตร์อย่างละเอียด โดยมีหลักเกณฑ์ในการวิจัย 3 ประการ คือ คุณภาพในการจัดทำรูปเล่ม ความสอดคล้องของแบบเรียนกับหลักการเรียนการสอนและหลักจิตวิทยาในการเรียนรู้ ความสอดคล้องของแบบเรียนกับหลักสูตร โดยเขียนผลของการวิจัยในรูปของการบรรยาย และตาราง check list เพื่อให้การวิจัยนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังครูอาจารย์และนักเรียนในฐานะที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับและใช้แบบเรียนวิชาภูมิศาสตร์ เพื่อจะได้ทราบว่าครูอาจารย์และนักเรียนมีความเห็นอย่างไรเกี่ยวกับแบบเรียนที่ใช้อยู่ทางด้านคุณภาพในการจัดทำรูปเล่ม ความสอดคล้องของแบบเรียนกับหลักการเรียนการสอนและหลักจิตวิทยาในการเรียนรู้ ตลอดจนความสอดคล้องของแบบเรียนกับหลักสูตร ในการส่งแบบสอบถามครูอาจารย์และนักเรียน ใช้ประชากรที่เป็นครูอาจารย์ 47 คน และที่เป็นนักเรียน 191 คน ทั้งเพศหญิงและเพศชายจากโรงเรียนต่าง ๆ เป็นจำนวน 16 โรงเรียน คือโรงเรียนรัฐบาล 8 โรงเรียนราษฎร์ 8 โรงเรียน โดยเลือกโรงเรียนด้วยวิธีสุ่มตัวอย่าง (Random Sampling) ผู้วิจัยได้พยายามดำเนินงานเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงให้มากที่สุด ทั้งในการสร้างแบบสอบถาม และการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยไปแจกแบบสอบถามและเก็บข้อมูลด้วยตนเอง คำตอบที่ได้จากแบบสอบถามที่นำมา

วิจัยมีจำนวนทั้งสิ้น 238 ชุด เป็นแบบสอบถามของครู 47 ชุด และของนักเรียน 191 ชุด ข้อมูลที่ได้มาคิดเป็นร้อยละ

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้คือ

1. ผลการวิจัยจากการศึกษาแบบเรียนวิชาภูมิศาสตร์อย่างละเอียดของผู้วิจัยเอง ปรากฏผลดังนี้

แบบเรียนวิชาภูมิศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

1. คุณภาพในการจัดทำรูปเล่ม แบบเรียนที่มีคุณภาพในค่านี้นับเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ แบบเรียนของกรมวิชาการฉบับปรับปรุงใหม่ แบบเรียนของ พ.อ. พูนพล อาสนจินดา แบบเรียนของนายประเสริฐ วิทยารัฐ แบบเรียนของกรมวิชาการ แบบเรียนของนายสำเนียง ตีระวนิชและคณะ

2. ความสอดคล้องของแบบเรียนกับหลักการเรียนการสอนและหลักจิตวิทยาในการเรียนรู้ แบบเรียนที่มีคุณภาพทางค่านี้นมากที่สุดและรองลงไปเป็นลำดับดังต่อไปนี้คือ แบบเรียนของนายประเสริฐ วิทยารัฐ แบบเรียนของ พ.อ. พูนพล อาสนจินดา แบบเรียนของกรมวิชาการฉบับปรับปรุงใหม่ แบบเรียนของนายสำเนียง ตีระวนิช และคณะ แบบเรียนของกรมวิชาการ

3. ความสอดคล้องของแบบเรียนกับหลักสูตร แบบเรียนที่มีคุณภาพสูงในทางค่านี้นี้มีเท่าเทียมกันสามเล่ม คือ แบบเรียนของกรมวิชาการ แบบเรียนของ พ.อ. พูนพล อาสนจินดา และแบบเรียนของนายประเสริฐ วิทยารัฐ ส่วนแบบเรียนที่มีคุณภาพรองลงไปเป็นอันดับสองและสามตามลำดับดังนี้คือ แบบเรียนของกรมวิชาการฉบับปรับปรุงใหม่ แบบเรียนของนายสำเนียง ตีระวนิช และคณะ

เมื่อวิเคราะห์แบบเรียนโดยใช้หลักเกณฑ์ทั้ง 3 ประการ คือ คุณภาพในการจัดทำรูปเล่ม ความสอดคล้องของแบบเรียนกับหลักการเรียนการสอนและหลักจิตวิทยาในการเรียนรู้ ความสอดคล้องของแบบเรียนกับหลักสูตร ประกอบกันแล้วผลปรากฏว่าแบบเรียนที่เหมาะสมสำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ คือ

1. แบบเรียนของ พ.อ. พูนพล อาสนจินดา
2. แบบเรียนของนายประเสริฐ วิทยารัฐ
3. แบบเรียนของกรมวิชาการฉบับปรับปรุงใหม่
4. แบบเรียนของกรมวิชาการ
5. แบบเรียนของนายสำเนียง ตีระวนิช และคณะ

แบบเรียนวิชาภูมิศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

1. คุณภาพในการจัดทำรูปเล่ม แบบเรียนที่มีคุณภาพในทางด้านนี้เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้แก่ แบบเรียนของกรมวิชาการฉบับปรับปรุงใหม่ แบบเรียนของ พ.อ. พูนพล อาสนจินดา แบบเรียนของนายประเสริฐ วิทยารัฐ แบบเรียนของกรมวิชาการ แบบเรียนของนายสำเนียง ตีระวนิช และคณะ

2. ความสอดคล้องของแบบเรียนกับหลักการเรียนการสอนและหลักจิตวิทยาในการเรียนรู้ แบบเรียนที่มีคุณภาพทางด้านนี้มากที่สุดและรองลงไปเป็นลำดับดังนี้คือ แบบเรียนของนายประเสริฐ วิทยารัฐ แบบเรียนของ พ.อ. พูนพล อาสนจินดา แบบเรียนของนายสำเนียง ตีระวนิช และคณะ แบบเรียนของกรมวิชาการฉบับปรับปรุงใหม่ แบบเรียนของกรมวิชาการ

3. ความสอดคล้องของแบบเรียนกับหลักสูตร แบบเรียนที่มีคุณภาพในทางด้านนี้สูงสุดคือ แบบเรียนของนายประเสริฐ วิทยารัฐ ส่วนแบบเรียนที่มีคุณภาพรองลงไปเป็นลำดับคือ แบบเรียนของ พ.อ. พูนพล อาสนจินดา แบบเรียนของกรมวิชาการ และแบบเรียนที่มีคุณภาพน้อยที่สุดเท่า ๆ กันสองเล่มคือ แบบเรียนของกรมวิชาการฉบับปรับปรุงใหม่ และแบบเรียนของนายสำเนียง ตีระวนิช และคณะ

เมื่อวิเคราะห์แบบเรียนโดยใช้หลักเกณฑ์ทั้ง 3 ประการข้างต้นประกอบกันแล้ว ผลปรากฏว่าแบบเรียนที่เหมาะสมสำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรียงตามลำดับมากไปหาน้อย ดังนี้คือ

1. แบบเรียนของ พ.อ. พูนพล อาสนจินดา
2. แบบเรียนของนายประเสริฐ วิทยารัฐ
3. แบบเรียนของกรมวิชาการฉบับปรับปรุงใหม่
4. แบบเรียนของกรมวิชาการ
5. แบบเรียนของนายสำเนียง ศีระวนิช และคณะ

แบบเรียนวิชาภูมิศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1. คุณภาพในการจัดทำรูปเล่ม แบบเรียนที่มีคุณภาพทางด้านนี้สูงสุดคือแบบเรียนของกรมวิชาการฉบับปรับปรุงใหม่ ส่วนแบบเรียนที่มีคุณภาพรองลงไปเป็นลำดับดังนี้คือ แบบเรียนของ พ.อ. พูนพล อาสนจินดา แบบเรียนของนายประเสริฐ วิทยารัฐ แบบเรียนของกรมวิชาการ แบบเรียนของนายสำเนียง ศีระวนิช และคณะ

2. ความสอดคล้องของแบบเรียนกับหลักการเรียนการสอนและหลักจิตวิทยาในการเรียนรู้ แบบเรียนที่มีคุณภาพสูงสุดทางด้านนี้คือ แบบเรียนของนายประเสริฐ วิทยารัฐ ส่วนแบบเรียนที่มีคุณภาพรองลงไปเป็นลำดับดังนี้คือ แบบเรียนของ พ.อ. พูนพล อาสนจินดา แบบเรียนของนายสำเนียง ศีระวนิช และคณะ แบบเรียนของกรมวิชาการฉบับปรับปรุงใหม่ แบบเรียนของกรมวิชาการ

3. ความสอดคล้องของแบบเรียนกับหลักสูตร แบบเรียนที่มีคุณภาพทางด้านนี้มากที่สุดคือ แบบเรียนของ พ.อ. พูนพล อาสนจินดา ส่วนแบบเรียนที่มีคุณภาพรองลงไปเป็นลำดับดังนี้คือ แบบเรียนของกรมวิชาการ แบบเรียนของนายประเสริฐ วิทยารัฐ แบบเรียนของกรมวิชาการฉบับปรับปรุงใหม่ แบบเรียนของนายสำเนียง ศีระวนิช และคณะ

เมื่อวิเคราะห์แบบเรียนโดยใช้หลักเกณฑ์ทั้ง 3 ประการข้างต้นประกอบกันแล้ว ผู้สรุปปรากฏว่าแบบเรียนที่เหมาะสมสำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ คือ

1. แบบเรียนของ พ.อ. พูนพล อาสนจินดา
2. แบบเรียนของนายประเสริฐ วิทยารัฐ
3. แบบเรียนของกรมวิชาการฉบับปรับปรุงใหม่
4. แบบเรียนของกรมวิชาการ
5. แบบเรียนของนายสำเนียง ทีวีระวิช และคณะ

2. ผลการวิเคราะห์ที่ได้จากแบบสอบถามครูอาจารย์และนักเรียน

1. ลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและแบบเรียน

ครูอาจารย์ที่สอนวิชาภูมิศาสตร์ส่วนมากเป็นผู้หญิง วุฒิที่ได้ส่วนมากต่ำกว่าปริญญา แต่มีวุฒิครู เช่น พ.ม., ป.ม. การเลือกใช้แบบเรียนส่วนมากหัวหน้าสายวิชาเป็นผู้เลือก การใช้แบบเรียนครูอาจารย์ส่วนมากพบปัญหาพอสมควร

นักเรียนที่ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นผู้หญิง แบบเรียนที่ใช้กันอยู่ในขณะนี้ส่วนมากเป็นแบบเรียนของกรมวิชาการ และส่วนมากโรงเรียนจัดหาซื้อแบบเรียนให้โดยเก็บเงินจากนักเรียน นักเรียนจะเข้าใจวิชาภูมิศาสตร์ได้ดีเมื่อครูอธิบายให้ฟัง เกี่ยวกับการใช้ภาษาอังกฤษในวงเล็บนักเรียนส่วนมากออกความเห็นว่ายากแต่ก็สนใจ

2. ความคิดเห็นของครูอาจารย์เกี่ยวกับแบบเรียนแต่ละเล่ม ซึ่งสรุปผลได้ดังนี้คือ

แบบเรียนที่เหมาะสมสำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ คือ

1. แบบเรียนของ พ.อ. พูนพล อาสนจินดา
2. แบบเรียนของกรมวิชาการฉบับปรับปรุงใหม่
3. แบบเรียนของนายสำเนียง ทีวีระวิช และคณะ
4. แบบเรียนของกรมวิชาการ

แบบเรียนที่เหมาะสมสำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ คือ

1. แบบเรียนของ พ.อ. พูนพล อาสนจินดา
2. แบบเรียนของกรมวิชาการฉบับปรับปรุงใหม่
3. แบบเรียนของนายสำเนียง ตีระวนิช และคณะ
4. แบบเรียนของกรมวิชาการ

แบบเรียนที่เหมาะสมสำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้คือ

1. แบบเรียนของ พ.อ. พูนพล อาสนจินดา
2. แบบเรียนของนายสำเนียง ตีระวนิช และคณะ
3. แบบเรียนของกรมวิชาการฉบับปรับปรุงใหม่
4. แบบเรียนของกรมวิชาการ

3. ความคิดเห็นของครูอาจารย์และนักเรียนเกี่ยวกับลักษณะเนื้อหาของแบบเรียนแต่ละเล่มของผู้เรียบเรียงแต่ละคน ผลปรากฏว่าส่วนมากสอดคล้องกับการวิเคราะห์ ในแบบที่หนึ่งซึ่งเป็นแบบศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลจากหนังสืออ้างอิง และเขียนผลการวิเคราะห์ในรูปการบรรยาย มีคำตอบที่ไม่สอดคล้องเพียงหนึ่งคำตอบจากแบบสอบถามนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งใช้แบบเรียนของนายสำเนียง ตีระวนิช และคณะ คือ คำถามเกี่ยวกับเรื่องการอธิบายเรื่องสัตว์ป่าในแบบเรียน นักเรียนร้อยละ 62.50 ตอบว่าสนใจ แต่ที่ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยเขียนผลในรูปของการบรรยายนั้น ได้วิเคราะห์ว่าการอธิบายเรื่องสัตว์ป่าในหนังสือแบบเรียนไม่ได้ให้ความรู้แก่นักเรียนเพิ่มเติม เพราะเป็นเรื่องที่นักเรียนเคยรู้มาแล้ว เนื้อเรื่องจึงไม่น่าสนใจ

ผลการวิจัยที่จัดลำดับความเหมาะสมของแบบเรียนแต่ละเล่มของแต่ละชั้นนี้ปรากฏว่าส่วนมากผลที่ได้จากแบบสอบถามครูอาจารย์ สอดคล้องกับผลของการวิจัยของผู้วิจัยเอง เช่น แบบเรียนที่เหมาะสมที่สุดสำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการวิจัยออกมา

สอดคล้องกันทุกประการ ส่วนแบบเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1,2 และ 3 ผลการวิเคราะห์ จากตารางวิเคราะห์ของผู้วิจัยปรากฏว่า แบบเรียนที่มีความเหมาะสมน้อยที่สุดสำหรับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1,2 และ 3 คือแบบเรียนของนายสำเนียง ธีระวนิช และคณะ แต่ผลที่ได้ จากแบบสอบถามครูอาจารย์ปรากฏว่า แบบเรียนที่มีความเหมาะสมน้อยที่สุดสำหรับชั้นมัธยม ศึกษาปีที่ 1,2 และ 3 คือแบบเรียนของกรมวิชาการ

ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการวิจัยปรากฏว่า แบบเรียนวิชาภูมิศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีทั้งข้อดีและข้อบกพร่องที่ต้องแก้ไขทุกเล่ม ไม่มีแบบเรียนเล่มใดที่พร้อมทุกประการ แบบเรียนส่วนมากควรปรับปรุงในเรื่องคุณภาพในการจัดทำรูปเล่ม โดยเฉพาะรูปภาพ ประกอบแบบเรียนที่ไม่ชัดเจน การจัดวางภาพไม่สัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง การเลือกรูปภาพ ที่ไม่เหมาะสมมาประกอบแบบเรียน ภาพประกอบมีสีสันทันตรงกับความ เป็นจริงตาม ธรรมชาติ ข้อบกพร่องเหล่านี้ควรจะได้มีการปรับปรุงแก้ไข เมื่อเปรียบเทียบแบบเรียน ของไทยกับแบบเรียนของต่างประเทศในด้านคุณภาพในการจัดทำรูปเล่มแล้วจะเห็นได้ ชัดเจนว่า แบบเรียนของไทยควรจะได้รับการแก้ไขปรับปรุงอีกมาก เพราะแบบเรียนของ ต่างประเทศทั้งที่เป็นแบบเรียนของ มาเลเซีย สิงคโปร์ และอังกฤษ เป็นแบบเรียนที่มี คุณภาพในด้านการจัดทำรูปเล่มดีมาก เช่นหน้าปกมีลักษณะสะดุดตาชวนมอง การเย็บเล่ม ทนทาน กระดาษที่ใช้พิมพ์มีคุณภาพดี ตัวอักษรที่พิมพ์ชัดเจน การเว้นวรรคตอน การ เว้นช่องว่างตอนบนและตอนล่างตลอดจนการเว้นช่องว่างคานข้างทั้งคานหน้าและคานหลัง เหมาะสมดี รูปเล่มกระทัดรัดน่าใช้ รูปภาพในแบบเรียนชัดเจนดี ส่วนมากเป็นภาพถ่าย ภาพส่วนใหญ่เป็นภาพขาวดำ ตัวอักษรที่ใช้เป็นลักษณะพิเศษ คือเป็นอักษรตัวเอนเน้นข้อความที่สำคัญ การจัดวางภาพส่วนใหญ่สัมพันธ์กับเนื้อเรื่องในบทเรียน

นอกจากนี้แบบเรียนควรจะได้ปรับปรุงเกี่ยวกับด้านความสอดคล้องของแบบเรียน กับหลักการเรียนการสอนและหลักจิตวิทยาในการเรียนรู้ โดยเฉพาะเกี่ยวกับเนื้อหาที่

ล้าสมัย การยกตัวอย่างไม่ชัดเจนรัดกุม เนื้อหาผิดข้อเท็จจริง เนื้อหาน้อยจนเกินไป หรือมากจนเกินไป การเขียนแบบเรียนควรจะมีการดำเนินเนื้อเรื่องที่ชวนให้น่าติดตาม อ่าน การอธิบายเนื้อเรื่องควรให้ผู้อ่านมองเห็นภาพพจน์ แบบเรียนของต่างประเทศ ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นมีลักษณะการเขียนที่ชวนให้ติดตามอ่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เนื้อเรื่องที่เกี่ยวกับภูมิศาสตร์ภูมิภาค ซึ่งอธิบายถึงประเทศต่าง ๆ ทำให้ผู้อ่านมองเห็นภาพพจน์ แบบเรียนของไทยที่เขียนในลักษณะบรรยายเนื้อเรื่องที่ชวนให้น่าอ่านมองเห็นภาพพจน์ก็มีอยู่บางเช่นกัน คือแบบเรียนของ พ.อ. พูนพล อาสนจินดา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในหน้า 36 - 43 ซึ่งอธิบายเนื้อเรื่องเกี่ยวกับภูมิประเทศของประเทศไทย

ในด้านความสอดคล้องของแบบเรียนกับหลักสูตร ส่วนมากแบบเรียนมีเนื้อหา สอดคล้องกับหลักสูตรทั้งสิ้น จะมีแต่เฉพาะแบบเรียนของกรมวิชาการฉบับปรับปรุงใหม่ ที่มีเฉพาะภาคภูมิศาสตร์กายภาพซึ่งไม่ตรงกับเนื้อหาที่หลักสูตรกำหนดไว้โดยสมบูรณ์

2. แบบเรียนของ พ.อ. พูนพล อาสนจินดา ซึ่งจัดว่าเป็นแบบเรียนที่เหมาะสมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมากที่สุดนั้น ควรจะมีการปรับปรุงแก้ไขในด้านการเรียงลำดับเนื้อเรื่อง การแบ่งบทแบ่งตอนของเนื้อเรื่อง ให้เป็นหมวดเป็นหมู่ รัดกุมชัดเจนยิ่งขึ้น เนื้อเรื่องบางตอนที่ผิดข้อเท็จจริงควรปรับปรุงแก้ไข

3. แบบเรียนของนายประเสริฐ วิหารรัฐ ซึ่งเป็นแบบเรียนที่มีคุณภาพในด้าน ความสอดคล้องของแบบเรียนกับหลักการเรียนการสอนและหลักจิตวิทยาในการเรียนรู สูงกว่าแบบเรียนเล่มอื่น ๆ ควรจะได้รับการปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับเนื้อหาที่ล้าสมัย และเนื้อหาที่ผิดข้อเท็จจริงในบางตอน นอกจากนี้ควรปรับปรุงในด้านคุณภาพในการ จัดทำรูปเล่ม โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาพประกอบที่ไม่ชัดเจน

4. แบบเรียนของกรมวิชาการฉบับปรับปรุงใหม่ ซึ่งเป็นแบบเรียนที่มีคุณภาพ ในด้านการจัดทำรูปเล่มสูงที่สุด ควรจะมีการปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับภาพประกอบบางภาพ ที่มีสีสันทันไม่ตรงกับสีของความเป็นจริงตามธรรมชาติ และควรจะได้แก้ไขเนื้อหาบางตอนที่ ผิดข้อเท็จจริง ตลอดจนควรมีเนื้อหาให้สอดคล้องกับที่กำหนดไว้ในหลักสูตรทั้งหมด

5. แบบเรียนของกรมวิชาการ เป็นแบบเรียนที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับหลักสูตร ควรจะปรับปรุงแก้ไขในด้านคุณภาพในการจัดทำรูปเล่ม และในด้านความสอดคล้องของแบบเรียนกับหลักการเรียนการสอนและหลักจิตวิทยาในการเรียนรู้ เช่นควรจะมีแบบฝึกหัดท้ายบทหรือท้ายเล่ม เนื้อหาที่ล้าสมัยหรือผิดข้อเท็จจริงบางตอนควรปรับปรุงแก้ไข

6. แบบเรียนของนายสำเนียง ธีระวนิช และคณะ ควรจะปรับปรุงแก้ไขในด้านคุณภาพในการจัดทำรูปเล่ม และคุณภาพในด้านความสอดคล้องของแบบเรียนกับหลักการเรียนการสอนและหลักจิตวิทยาในการเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งควรเพิ่มเติมเนื้อหาให้มีรายละเอียดมากยิ่งขึ้น เนื้อหาของแบบเรียนควรจะทันสมัย และควรแก้ไขเนื้อหาบางตอนที่ผิดข้อเท็จจริง

7. จากผลการวิจัยปรากฏว่า หัวหน้าสายวิชามีบทบาทสำคัญมากในการเลือกแบบเรียน หัวหน้าสายวิชาจึงควรรอบรู้เกี่ยวกับแบบเรียนเพื่อชี้แจงให้ครูอาจารย์ในสายได้ทราบถึงข้อดีข้อบกพร่องของแบบเรียนประกอบการพิจารณาเลือกแบบเรียนที่เหมาะสมกับโรงเรียนของตนที่สุด เมื่อเลือกได้แล้วจะได้สามารถแนะนำครูอาจารย์ว่าแบบเรียนที่เลือกใช้นั้นยังควรเพิ่มเติมเรื่องใด ตรงไหนบ้าง จึงจะเป็นแบบเรียนที่สมบูรณ์ ทั้งเมื่อครูอาจารย์มีปัญหาหัวหน้าสายวิชาก็จะช่วยแก้ไขได้ถูกต้องทันทางที่และด้วยวิธีที่ดีที่สุด

8. ครูอาจารย์จำนวนไม่น้อยอาศัยการค้นคว้าตำราอื่น ๆ เมื่อมีปัญหาการใช้แบบเรียนต่าง ๆ ผู้บริหารโรงเรียนจึงควรจัดให้มีห้องสมุดในโรงเรียน และบรรณารักษ์ควรจัดหาหนังสือที่เป็นประโยชน์แก่การค้นคว้าของครูอาจารย์ไว้ให้พร้อมด้วย

9. แบบเรียนที่จัดพิมพ์ขึ้นไม่ควรมุ่งแต่จะให้ราคาถูกจนทำให้ขาดคุณภาพในการจัดทำรูปเล่ม เช่น ปกและการเย็บเล่มไม่ทนทาน กระดาษที่ใช้พิมพ์ขาดคุณภาพ ภาพประกอบมีจำนวนไม่เหมาะสมกับความจำเป็น สิ่งเหล่านี้อาจส่งผลเสียแก่การเรียนการสอนถึงแม้แบบเรียนนั้น ๆ จะมีคุณภาพทางเนื้อหาพร้อมก็ตาม เช่นทำให้นักเรียนเบื่อหน่ายไม่สนใจอยากเรียน ดังนั้นแบบเรียนที่มีเนื้อหาดีแล้วควรปรับปรุงให้มีคุณภาพในการจัดทำ

รูปเล่มให้ดีขึ้นควย แมราคาจะสูงขึ้นแต่ก็ใช้โดยลึกลงกว่า เช่นหนังสือทันทนาหนาแน่นใช้โคนาน และในทำนองเดียวกันแบบเรียนที่มีคุณภาพในคานรูปเล่มเหมาะสมแล้ว ก็ควรปรับปรุงในคานคุณภาพของเนื้อหาให้ดีขึ้นควย

10. คณะผู้เรียบเรียงหนังสือแบบเรียน ควรติดต่อประสานงานกับผูวาคภาพประกอบอย่างใกล้ชิด เพื่อให้คภาพประกอบที่ชัดเจนและสัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง และให้มีโอกาสอธิบายสิ่งที่ยูเรียบเรียงตองการใคถูกตองควย

11. แบบเรียนทุกเล่มปรากฏว่ามีขอบคพรองเล็ก ๆ นอย ๆ ซึ่งไม่ควรจะฆานไป เช่น พิมพ์ตก สะกคคคค คำอธิบายไม่ชัดเจน เนื้อหาผิดขอเท็จจริง เนื้อหาลาคสมัย เมื่อจกพิมพ์เป็นรูปเล่มแล้วควรมีคณะกรรมการตรวจคูกอนจะนำออกจำหน่าย ถ้ามีคำผิดหรือขอบคพรองตรงใคควรมีใบแทรกชี้แจงให้ผูใช้ใคทราบกอน เพื่อจะใคไม่เกิดปัญหาในระหว่างการเรียนการสอน และในการพิมพ์ครั้งตอไปควรรแก้ไขขอบคพรองเหล่านี้ให้ถูกตองสมบูรณ์

12. การอธิบายเนื้อหาของแบบเรียนแต่ละเล่ม ไม่ควรรให้เนื้อหาของเรื่องหนึ่งเรื่องใคมากจนเกินไป หรือ นอยจนเกินไป ควรจะได้มีเนื้อหาสมคคคกัน

13. กรูอาจารย์ผู้เรียบเรียง ควรจะตองเรียนรู้ถึงคุณลักษณะของแบบเรียนที่ดี เพื่อสามารถเลือกใคแบบเรียนที่มีคุณภาพดีที่สุดใค

14. กรมวิชาการควรจัดตั้งคณะกรรมการขึ้นมาเพื่อเขียนแบบเรียนของกรมวิชาการใคเฉพาะ และควรจัดตั้งคณะกรรมการตรวจแบบเรียนของเอกชนใคใคคุณภาพที่ดีขึ้น